

TANGAZO LA SERIKALI Na. 790 la tarehe. 6/9/2024

SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA),

(SURA YA 287)

SHERIA NDOGO

(Imetengenezwa chini ya kifungu cha 153(1))

SHERIA NDOGO YA HIFADHI YA MAZINGIRA YA HALMASHAURI YA WILAYA YA
NAMTUMBO YA MWAKA 2024

- Jina 1. Sheria Ndogo hii itajulikama kama Sheria Ndogo ya Hifadhi ya Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo ya Mwaka 2024.
- Matumizi 2. Sheria Ndogo hii itatumika katika eneo lote la Mamlaka ya Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo.
- Tafsiri 3. Katika Sheria Ndogo hii, isipokuwa kama muktadha unahitaji vinginevyo:
“Afisa Mwidhiniwa” maana yake ni Afisa yeyote aliyeteuliwa na Mkurugenzi kwa lengo la kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii;
“eneo la hifadhi” ni maeneo ya milima, maeneo ya vyanzo vya maji, hifadhi ya misitu, miteremko na maeneo mengine ambayo yatatangazwa na Halmashauri kuwa ni maeneo ya hifadhi;
“Halmashauri” maana yake ni Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo;
“uhifadhi wa mazingira” maana yake ni utunzaji endelevu wa ardhi; mimea, hewa, viumbe hai na visivyo hai na vyanzo vya maji kwa kuzingatia masharti na maelekezo yatakayotolewa na Afisa Mwidhiniwa chini ya Sheria ya Ndogo hii au Sheria nyingine yoyote;
“kiwanda” maana yake ni jengo, majengo au eneo ambapo vitu vinatengenezwa;

	“kuvuna misitu” inajumuisha kufyeka, kukata au kung’oa misitu au visiki;
	“maeneo ya malisho” maana yake ni maeneo yaliyotemgwa kwa ajili ya malisho ya mifugo, pamoja na sehemu zote ambazo zimetengwa na Halmashauri kwa ajili ya malisho;
Sura ya 191	“maji” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira;
Sura ya 323	“mazao ya misitu” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Misitu;
Sura ya 191	“mazingira” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira;
	“mfugaji” maana yake ni mtu yeyote anayejishughulisha na ufugaji wa mifugo katika eneo la Halmashauri;
	“Mkurugenzi” maana yake ni Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo au Afisa yeyote aliyeteuliwa kutekeleza majukumu ya Mkurugenzi chini ya Sheria Ndogo hii;
Sura ya 323	“misitu” maana yake ni eneo la ardhi ambalo limefunikwa angalau kwa asilimia 10 ya miti, uoto wa asili au iliyopandwa, au asilimia 50 au zaidi ya vichaka na miti inayoota upya ambayo itajumuisha aina yote ya misitu ya hifadhi ambayo itatangazwa chini ya Sheria ya Misitu na mazao yote ya misitu ikijumuisha majani na nyasi ndani ya eneo la Halmashauri;
Sura ya 191	“taka” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira;
	“taka ngumu” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi Mazingira;
	“taka za viwandani” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira; na
	“uchafu hatari” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira;
Wajibu wa Halmashauri	4.-(1) Halmashauri itakuwa na wajibu wa kutenga maeneo maalum kwa ajili ya shughuli za malisho ndani ya eneo la Halmashauri. (2) Halmashauri itatenga njia maalum ya kupitisha mifugo kwenda na kurudi malishoni au minadani. (3) Halmashauri itafanya sensa ya mifugo na kutoa

kadi za mifugo na elimu ya ufugaji bora kwa jamii.

Wajibu wa
mfugaji

5. Kila mfugaji atakuwa na wajibu ufuatao:
- (a) kufuga mifugo kwa kuzingatia idadi itakayoamriwa na Halmashauri;
 - (b) kupitisha mifugo yake katika njia zilizopangwa na kutengwa na Halmashauri;
 - (c) kuwa na kadi ya mifugo itakayoonesha idadi na aina ya mifugo aliyonayo;
 - (d) kufuga na kulisha mifugo yake katika maeneo ya malisho yaliyopangwa na Halmashauri;
 - (e) kupeleka mifugo katika majosho kama atakavyoagizwa na Halmashauri;
 - (f) kupeleka mifugo yake katika vituo vya chanjo kama itakavyoamriwa na Halmashauri, na atalipia chanjo hiyo kama atatakiwa kufanya hivyo;
 - (g) kuchangia gharama za ukarabati wa majosho kama sehemu ya mchango wake, pale itakapobidi kufanya hivyo, na kwa gharama itakayopendekezwa na Halmashauri;
 - (h) kuchangia gharama za uboreshaji wa maeneo ya malisho yaliyotengwa na Halmashauri;
 - (i) kuweka alama kwenye mifugo yake na katika viungo vya mifugo vinavyopendekezwa ili kutoharibu zao la ngozi;
 - (j) kuhudhuria mafunzo ya ufugaji kama atakavyohitajiwa na Halmashauri;
 - (k) kutokata miti kwa lengo la kufukuza mbung'o; na
 - (l) kusajili mifugo katika rejista ya kijiji, kuogesha mifugo katika majosho kama ratiba itakavyopangwa.

Marufuku
kwa
mfugaji

6. Itakuwa marufuku kwa mfugaji yeyote:
- (a) kuchunga, kulisha, au kunywesha maji mifugo katika maeneo yote ambayo hayakutengwa kwa ajili hiyo;
 - (b) kusafirisha mifugo kwa kuiswaga barabarani zaidi ya kilometa thelathini;
 - (c) kusafirisha au kuhamisha mifugo kutoka eneo moja hadi lingine bila kibali kutoka Halmashauri;

- (d) kuingiza mifugo katika eneo la Halmashauri bila kibali kitakachotolewa na Halmashauri;
- (e) kuuza au kununua mifugo katika maeneo ambayo siyo mnada, masoko au magulio ya mifugo yaliyoidhinishwa na Halmashauri; na
- (f) kupitisha mifugo katika maeneo ambayo hayakuidhinishwa na Halmashauri kupitisha mifugo.

Kudhibiti
mifugo
inayozurur
a ovyo

7.-(1) Halmashauri itakamata mifugo wowote utakaoonekana unazurura katika eneo la Halmashauri ambalo halijaruhusiwa kuchungia mifugo.

(2) Endapo mifugo uliokamatwa hautachukuliwa na mmiliki ndani ya siku saba tangu kukamatwa kwa mifugo huo, Mkurugenzi wa Halmashauri atakuwa na haki ya kuuza kwa mnada mifugo au mifugo hiyo baada ya kupata idhini ya Mahakama.

(3) Mfugaji wa mifugo yoyote itakayokamatwa chini ya kanuni ndogo ya (1) atalipa faini kama ilivyoainishwa kwenye Jedwali la Kwanza na baada ya kulipia gharama hizo mfugaji atarudishiwa mifugo wake.

(4) Bila kuathiri kanuni ndogo ya (1), baada ya mauzo, Mkurugenzi atakata fedha za faini, gharama za mnada na gharama za ulinzi na fedha zitakazobaki atapewa mwenye mifugo.

(5) Endapo kutatokea kufa kwa mifugo au mfugo, Halmashauri haitawajibika na ulipaji wa gharama zozote isipokuwa kama vifo hivyo vitakuwa vimesababishwa na uzembe wa Halmashauri.

Ukaguzi wa
mifugo

8.-(1) Afisa Mwidhiniwa atakayeteuliwa kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii anaweza kuingia katika boma au jengo lolote wakati wa muda wa kazi kwa madhumuni ya kukagua utekelezaji wa Sheria Ndogo hii.

(2) Mtu yeyote atakayemzuia Afisa Mwidhiniwa katika kutekeleza wajibu wao chini ya Sheria Ndogo hii anatenda kosa.

Taratibu
za ufugaji

9.-(1) Wafugaji wote watatakiwa kuzingatia masharti ya kufuga kama yalivyo katika Sheria Ndogo hii au Sheria

nyingine yoyote inayohusu utaratibu wa ufuigaji.

(2) Kila mfugaji atatakiwa kupeleka mfugo au mifugo yake machinjioni au mahali huduma hiyo inapopatikana na itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote kuchinja mfugo au mifugo mahali pengine popote ambapo sio machinjio isipokuwa kwa kutoa taarifa kwa Afisa Mwidhiniwa na atalazimika kulipia gharama za machinjio kwa kuzingatia viwango vilivyoainishwa katika Sheria Ndogo hii.

(3) Ni marufuku kwa mtu yeyote kununua, kuuza au kufanya biashara ya kubadilishana aina yoyote ya mifugo katika eneo lolote la Halmashauri isipokuwa kwenye minada au magulio yaliyotengwa kwa shughuli hiyo.

(4) Mfugaji atawajibika kumfungia mbwa wakati wote wa mchana na atamfungulia kuanzia saa nne kamili usiku na kumfungia saa kumi na mbili asubuhi.

Taratibu
za kilimo

10.-(1) Mtu anayetaka kuendesha shughuli za kilimo katika Halmashauri atatakiwa kuzingatia taratibu za kilimo zilizoainishwa katika sheria na kanuni mbalimbali.

(2) Afisa Mwidhiniwa anaweza kuingia katika shamba lolote kuanzia saa kumi na mbili kamili asubuhi hadi saa kumi na mbili jioni kwa madhumuni ya kufanya ukaguzi na kuhakikisha utekelezaji wa Sheria Ndogo hii.

Makatazo

11. Ni marufuku kwa mtu yeyote-

- (a) kulima katika miteremko, karibu na vyanzo vya maji, kandokando ya mito, mabwawa na maziwa au kufanya jambo lolote litakalo haribu hifadhi ya mazingira;
- (b) kutumia ardhi kinyume na matumizi ya kilimo kama ilivyopangwa na kuidhinishwa na Halmashauri;
- (c) kusafisha shamba kwa ajili ya kilimo kwa njia ya kuchoma moto isipokuwa kwa kibali maalum kutoka kwa Halmashauri;
- (d) kutupa mabaki ya vifungashio vya viuatilifu, kusafisha vipulizi au kumwaga mabaki ya viuatilifu katika vyanzo vya maji yanayotiririka au mito; au
- (e) kumiliki eneo la chanzo cha maji.

Uhifadhi
wa uoto

12. Ni wajibu wa wakazi wa eneo ambalo uoto wa asili au mazingira ya eneo husika yameharibiwa, kuhakikisha

wa asili wanalirudisha katika hali yake ya kawaida kwa kupanda miti ili kutoendelea kuharibu mazingira na kurejesha uoto katika hali yake ya asili.

Uchimbaji
mchanga
na kokoto

13. Mtu hataruhusiwa-

- (a) kuchimba mchanga, kifusi au kuchoma tofali katika maeneo yasiyoruhusiwa na Halmashauri kama vile katika maeneo ya makazi ya watu, maeneo yaliyohifadhiwa, kando kando ya mito au ndani ya mto, bwawa au ziwa isipokuwa kwa ruhusa maalum ya Halmashauri;
- (b) kujenga nyumba au jengo lolote au kufanya shughuli zozote za kiuchumi katika eneo la hifadhi; na
- (c) kufanya shughuli zinazohusiana na uchimbaji bila kuwa na kibali maalum kutoka Halmashauri.

Wajibu wa
Halmasha
uri kulinda
vyanzo
vya maji

14.- (1) Halmashauri itawajibika kuanzisha, kusimamia na kulinda vyanzo vya maji.

(2) Halmashauri itachukua hatua kali za kisheria dhidi ya mtu yeyote atakayeharibu chanzo cha maji au kushindwa kushiriki katika shughuli za kuhifadhi vyanzo vya maji bila sababu ya msingi.

(3) Halmashauri na jamii husika itakuwa na wajibu wa kupanda miti isiyonyonya maji katika vyanzo vya maji kwa kuzingatia maelekezo ya Afisa Misititu.

Kulinda
eneo la
hifadhi

15. Mtu hataruhusiwa kulima, kukata miti, kuchunga mifugo katika umbali wa Mita Sitini kutoka vyanzo vya maji au kufanya jambo lolote linaloharibu kwa namna yoyote chanzo cha maji na hifadhi ya mazingira.

Uchafuzi
wa vyanzo
vya maji

16. Mtu, kiwanda, taasisi au shirika lolote halitaruhusiwa-

- (a) kuelekeza mabomba ya maji machafu kwenye mito, mabwawa, ziwa, visima, mifereji, chemchemi au sehemu yoyote ambayo ni chanzo cha maji kwa ajili ya matumizi ya binadamu na wanyama au viumbe vingine vilivyo hai; au

- (b) kuweka kitu chochote chenye sumu ndani ya maji ambayo yanatumiwa na binadamu au kiumbe hai chochote.

Kuchoma
au
kusababisha
moto

17.-(1) Mtu hataruhusiwa kuchoma au kusababisha moto katika misitu iliyoko eneo la Halmashauri.

(2) Kila mwananchi atakuwa na wajibu wa kuzima moto ambao utaonekana kuwaka katika eneo la Halmashauri yenye kuleta viashiria vya hatari.

(3) Kila mkazi wa eneo hilo atawajibika kushiriki katika zoezi la kuzima moto huo endapo atatakiwa kufanya hivyo, kama atashindwa kushiriki katika kuzima moto bila sababu ya msingi atakuwa anatenda kosa.

Taarifa ya
kuchoma
moto

18. Mtu aliyepata ruhusa ya kuchoma moto atalazimika kutoa taarifa ya siku mbili kabla ya kuchoma moto kwa majirani walioko katika eneo analotaka kuchoma na ataweka njia za kuzuia moto kusambaa maeneo mengine.

Ukataji
miti

19.-(1) Mtu hataruhusiwa-

(a) kukata miti katika maeneo ya misitu iliyofadhiwa kwa ajili ya matumizi ya aina yoyote bila kupata kibali kutoka Halmashauri; na

(b) kuvuna miti katika msitu ambao umehifadhiwa kwa ajili ya viumbe hai maalum ambao ni rasilimali kwa taifa.

(2) Afisa Misitu atahakikisha miti inayovunwa imekomaa na inafaa kwa ajili ya matumizi.

(3) Watu wanaovuna miti kwa ajili ya kuchoma mkaa watatakiwa kuwa na eneo maalum lililoidhinishwa na Halmashauri kwa ajili ya kuchoma mkaa.

Wajibu wa
kupanda
miti

20. Kila mkazi wa Halmashauri atawajibika kupanda na kutunza miti katika eneo lake kama atakavyoelekezwa na Halmashauri.

Uhifadhi
wa
korongo

21. Kila mwananchi atakuwa na jukumu la kuhifadhi makorongo yote yanayopitisha maji katika msimu wa mvua, na kuyalinda kwa kuacha mita 60 kutoka kila upande wa

kingo ya korongo ili mradi liwe linapeleka maji kwenye bwawa kwa matumizi ya binadamu, kilimo na mifugo.

Wajibu wa
Halmasha
uri ya
Kijiji

22. Kwa madhumuni ya utekelezaji wa Sheria Ndogo hii, kila Kijiji kitapaswa-

- (a) kutenga eneo la hifadhi ya msitu wa asili kwa ajili ya matumizi ya baadaye;
- (b) kutunza miti yote inayopandwa katika eneo la kijiji;
- (c) kusimamia kila kaya kupanda miti katika maeneo yao kila mwaka;
- (d) kupanda na kumiliki shamba la miti lenye ukubwa wa ekari mbili kila mwaka na kulitunza;
- (e) kuhakikisha kila taasisii ndani ya Halmashauri inapanda miti ya kuinga upepo kuzunguka majengo yake na kuwa na shamba lisilopungua miti hekta mbili;
- (f) kutunza na kuhifadhi miti na nyasi kwenye milima, makorongo na vyanzo vya maji ili kuzuia mmomonyoko wa udongo;
- (g) kuhakikisha kuwa kila anayeandaa shamba kwa ajili ya kilimo hatumii moto bila kibali na anapanda miti kwenye mipaka ya shamba lake kama kinga upepo;
- (h) kuhakikisha kuwa kila Mwenyekiti wa Kitongoji, Mtendaji wa Kijiji, mkuu wa taasisi yoyote wilayani ana msitu wa hifadhi ya miti ya kupandwa au ya asili kwa madhumuni ya kuhifadhi ardhi na mazingira; na
- (i) kuhakikisha kuwa maeneo yote ya vilima na yenye vipara ambayo yanamilikiwa na watu binafsi au Serikali ya Kijiji yanapandwa miti.

Utupaji wa
taka
ngumu na
laini

23.-(1) Halmashauri ina wajibu wa kutenga eneo kwa ajili ya kutupa taka ngumu au laini na kusimamia kwa karibu usafi katika eneo lake.

(2) Ni wajibu wa kila mtu kuhakikisha kuwa taka ngumu na laini zinatupwa katika maeneo ambayo yametengwa na Halmashauri kwa ajili hiyo.

Makosa

24. Mtu yeyote atakuwa anatenda kosa endapo-

- (a) ataingiza mifugo katika eneo la Halmashauri bila

- kibali;
- (b) atasafirisha mifugo bila kuwa na kibali;
 - (c) atalisha mifugo katika maeneo yasiyoruhusiwa;
 - (d) atafuga mifugo zaidi ya idadi iliyoruhusiwa;
 - (e) atakiuka masharti ya kilimo, kuchimba mchanga, mawe kokoto, madini katika maeneo yasiyoruhusiwa na Halmashauri;
 - (f) ataharibu vyanzo vya maji au kushindwa kushiriki katika shughuli za kuhifadhi vyanzo vya maji;
 - (g) atachoma au kushiriki katika kuanzisha moto au hatashiriki katika shughuli ya kuzima moto bila ya sababu ya msingi;
 - (h) atavuna mazao ya misitu katika misitu iliyohifadhiwa au isiyohifadhiwa bila kibali;
 - (i) atachoma mkaa na kukata kuni bila kibali;
 - (j) atafyeka nyasi, kung'oa vichaka au kung'oa visiki katika misitu bila kibali;
 - (k) atatupa ovyo taka ngumu au laini katika maeneo yoyote yasiyoruhusiwa kwa mujibu wa Sheria Ndogo hii au Sheria nyingine yoyote;
 - (l) atajisaidia haja kubwa au ndogo sehemu isiyo kuwa chooni au atatupa uchafu wa aina hiyo mahali pasipostahili au mahali ambapo siyo chooni;
 - (m) atatiririsha maji machafu yanayoweza kuleta madhara kwa binadamu na viumbe vingine hai;
 - (n) ataendesha shughuli za kiwanda au viwanda vidogo, karakana, kituo cha kuoshea magari, mashine za kusaga na kukoboa nafaka mashine za kuranda mbao katika makazi ya watu bila kuzingatia taratibu za mipango miji;
 - (o) atachafua maji yaliyohifadhiwa kwa matumizi ya baadae na kusababisha madhara kwa watu, mifugo, mazao, bustani na mazingira ambayo yanamwagiliwa na maji hayo au kwa njia yoyote ile ambayo italeta uharibifu na uchafuzi kwa kutumia maji;
 - (p) atavua samaki kwa kutumia sumu au nyavu zenye matundu madogo au kokoro;
 - (q) atamzuia kwa namna yoyote ile mtumishi wa

Halmashauri kutekeleza majukumu yake kwa mujibu wa Sheria Ndogo hii;

- (r) atauza, atanunua, atasambaza au kutumia mifuko ya palastiki; au
- (s) ataendesha kaya, ofisi, eneo la biashara au karakana ambayo haina choo au chombo cha kuhifadhia taka katika eneo la mji.

Adhabu

25. Mtu atakayetiwa hatiani kwa kutenda kosa chini ya Sheria Ndogo hii atawajibika kulipa kulipa faini isiyopungua shilingi elfu hamsini na isiyozidi shilingi laki tatu au kifungo kisichozidi miezi kumi na mbili jela au vyote kwa pamoja.

Kufifilisha
kosa

26. Mkurugenzi atakuwa na uwezo wa kufifilisha kosa kwa kumtoza mtu yeyote aliyetenda kosa kinyume na Sheria Ndogo hii kiasi kisichozidi shilingi elfu hamsini endapo mkosaji atakiri kosa na kuwa tayari kujaza fomu maalum iliyoainishwa katika Jedwali la Pili.

Kufutwa
kwa
T.S Na.
270 la
2008

27. Sheria Ndogo ya Hifadhi ya Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Namatumbo inafutwa.

JEDWALI LA KWANZA

(Limetengenezwa chini ya kanuni ya 7(3))

FAINI NA GHARAMA YA ULINZI WA WANYAMA WATAKAOKAMATWA KATIKA
MAENEO YASIYORUHUSIWA

Namba	Aina ya mnyama	Kiwango cha faini kwa siku (Shilingi)
1.	Ng'ombe/Punda	50,000/= kwa ng'ombe/punda mmoja
2.	Mbuzi/Kondoo	20,000/= kwa mbuzi/kondoo mmoja
3.	Nguruwe	10,000/= kwa nguruwe mmoja
4.	Mnyama mwingine yeyote	5,000/= kwa mnyama mmoja
5.	Gharama za ulinzi kwa mnyama yeyote	10,000/= kwa kila mnyama

JEDWALI LA PILI

(Limetengenezwa chini ya kanuni ya 26)

FOMU YA KUKIRI NA KUFIFILISHA KOSA

Mimi nakiri KWA HIARI YANGU
MWENYEWWE mbele ya ambaye ni Mkurugenzi wa
Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo, kwamba mnamo tarehe ya mwezi Mwaka
nilitenda kosa la kukiuka masharti ya kanuni ya ya Sheria Ndogo ya Hifadhi ya Mazingira ya
Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo ya Mwaka 2024.

Kwa Mamlaka aliyopewa Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo, niko tayari kulipa
kiasi cha shilingi kama faini ya ufililishaji kosa badala ya kushtakiwa mahakamani.

NATHIBITISHA KWAMBA MAELEZO HAPO JUU NI YA KWELI NA NIMEYATOA MIMI
MWENYEWWE KWA HIARI YANGU KADRI YA UFAHAMU WANGU

Leo tarehe..... ya Mwezi..... Mwaka
Jina..... Saini.....

MBELE YANGU:

Jina:
Saini.....
Wadhifa:
Tarehe.....

Lakiri ya Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo imegongwa kwenye Sheria Ndogo hizi kufuatia Azimio lililopitishwa kwenye Mkutano wa Baraza la Madiwani la Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo ulioitishwa na kufanyika tarehe 10/6/2022 na kushuhudiwa na lakiri hiyo ikigongwa mbele ya:-

CHIRIKU HAMISI CHILUMBA,
Mkurugenzi mtendaji,
Halmashauri ya wilaya,
Namtumbo

JUMA ALFAN PANDU,
Mwenyekiti
Halmashauri ya wilaya,
Namtumbo

Dodoma,
31 Januari, 2024

NAKUBALI,

MOHAMED OMARY MCHENGERWA (MB.),
Waziri wa Nchi-OR-Tamisemi,